

A Fővárosi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (**cím;** ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes címe.**) felperesnek- a Némethy Ügyvédi Iroda (**cím.;** ügyintéző: dr. Béres B. István ügyvéd) által képviselt **alperes neve (alperes címe.)** alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. október 15-én kelt 37.G.40.947/2017/42. számú ítélete ellen a felperes 43. számon előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban - tárgyaláson - meghozta az alábbi

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatja és megállapítja, hogy a felperes és az alperesi jogelőd között 2007. január 2-én létrejött **20.....ZZ** számú hitel- és opciós szerződés érvénytelen.

A másodfokú eljárásban a felperesnek 30.000 (harmincezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból, az alperesnek 10.000 (tízezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló költsége merült fel.

A felperes fellebbezése folytán feljegyzett illeték összege 159.570 (százötvenkilencezer-ötszázhetven) forint.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes végleges keresetében az alperes jogelődjével 2007. január 2-án kötött hitel- és opciós szerződés részleges érvénytelenségének megállapítását kérte arra hivatkozással, hogy az egyedi szerződés 7. pontja, valamint az általános szerződési feltételek (a továbbiakban: ÁSZF) 4.1.2., 4.1.3., 4.1.4., 4.3. és 4.4.2. pontja elsődlegesen a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi XCII. törvény (a továbbiakban: r.Hpt.) 203. § (6)-(7) bekezdésébe ütközik, ezért a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 200. §-a szerint semmis, másodlagosan az r.Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése alapján e rendelkezések tisztességtelenek. Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest a törzskönyv kiadására a szerződés 8. pontja, valamint az ÁSZF 12.2.6. és 12.2.2. pontjai jogszabályba ütközéséből fakadó részleges érvénytelenségére figyelemmel. Jogkövetkezményként a szerződés hatályossá nyilvánításával kérte a határozathozatalig és az alperes 1.994.648 forintban marasztalását, elfogadva az alperesnek az árfolyamkülönbözet összegére vonatkozó számítását.
- [2] Keresete alátámasztásaként arra hivatkozott, hogy a fogyasztási kölcsönszerződésben - annak megkötése előtt - az alperes jogelődje az árfolyamkockázatból eredő ügyleti kockázattal kapcsolatos olyan tájékoztatást nem adott, mely megfelelne az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-26/13. számú ítéletében, a C-51/17. számú ítélet 74-76., 78. pontjában, a C-227/18. számú ítéletben, a 6/2013. PJE határozat 3. pontjában, a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában és Konzultációs Testület

állásfoglalásában írt követelménynek. Ezek szerint a tájékoztatásnak nemcsak alaki és nyelvtani szempontból kell érthetőnek lennie, hanem ki kell terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére, annak törlesztőrészletekre gyakorolt hatására és esetlegesen jelentős gazdasági következményeire is. A tájékoztatást a pénzügyintézetnek a hitelmegállapodás megkötése előtt kell nyújtania olyan mértékben, hogy az elegendő információval szolgáljon a fogyasztó megalapozott döntéséhez. Nem alkalmas a figyelemfelhívásra, ha az árfolyammal kapcsolatos egyes szerződéses rendelkezések egymástól elszigetelten, az üzletszabályzat különböző fejezeteiben szerepelnek.

- [3] A törzskönyv kiadásával kapcsolatos kereseti kérelme körében utalt arra, hogy az általános szerződési feltételek 12.2.6. és 12.2.2. pontjai az r.Ptk. 374. § (2) bekezdésének megkerülésére irányulnak azzal, hogy az opciós jogot a jogszabályban megjelölt öt évvel szemben 120 hónapban határozták meg. Az érvénytelen szerződési rendelkezésből fakadóan az alperes a törzskönyv kiadására köteles.
- [4] Az alperes érdemi ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését indítványozta arra hivatkozással, hogy a felperes nem a DH2 törvény 37. § (3) és 37/A. § (1), (2) bekezdéseiben meghatározott módon terjesztette elő az érvénytelenség jogkövetkezményére vonatkozó kérelmét.
- [5] Érdemben a kereset elutasítását indítványozta. Állította, hogy a jogviszony részévé vált általános szerződési feltételek, valamint az egyedi megállapodás 7. pontja az elvárt tájékoztatást tartalmazza. Az EUB C-51/17. számú ítéletében írt követelményt teljesítette. A hitel- és opciós szerződés egyértelműen rögzíti, hogy a hitel devizaneme svájci frank, melyből a felperes nem következtethetett arra, hogy a hitel forint devizanemű. A 6/2013. PJE határozatban rögzítettek szerint az árfolyamkockázatot, annak előnyeivel és hátrányaival a felperes az alacsonyabb kamatozás miatt megkötött deviza alapú szerződés miatt korlátlanul viseli. A devizakockázat a főszolgáltatás körébe tartozó rendelkezés, ezért tisztességtelensége csak akkor vizsgálható, ha annak tartalma nem volt világos, nem volt érthető, ezért a fogyasztó alappal gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy csak korlátozottan terheli. Ezzel szemben az egyedi megállapodás 7. pontja az árfolyamváltozással kapcsolatos tájékoztatást a felperes által elismerten tartalmazta, azt is kijelentve, hogy megértette a kockázat lényegét.
- [6] A felperestől elvárható, hogy a szerződést megkötésekor áttanulmányozza, amennyiben valamely rendelkezése nem érthető, úgy akár a gépjárműkereskedőtől, akár az alperes jogelődjétől tájékoztatást kérjen. Ennek elmulasztásából fakadóan előny nem érheti az r.Ptk. 4. § (4) bekezdésére figyelemmel. Amennyiben áttanulmányozta a szerződést, úgy tisztában kellett lennie azzal, hogy a megállapodás árfolyamkockázatot tartalmaz, amely miatt a fizetési kötelezettsége korlátok nélkül változhat. Bár nem volt külön okiratban szerkesztett kockázatfeltáró nyilatkozat, a hitelszerződés 7. és 10. pontjai a jogviszony részévé vált általános szerződési feltételek megismerésére és megértésére utaltak. Ennek aláírásával a felperes teljes bizonyító erejű magánokiratba foglaltan elismerte a tájékoztatás megtörténtét. Az árfolyamváltozás törlesztőrészletek összegére kifejtett hatását az ÁSZF 4.1.4., 4.4.2., 4.5.3. pontjai képlet formájában is rögzítik.
- [7] Az alperes a BDT2013. 2289 számú eseti döntést felhívva utalt arra, hogy a tájékoztatás során önmagában a szakkifejezések használata, matematikai formák, képletek alkalmazása nem eredményez tisztességtelenséget. A tájékoztatásnak nem kellett kiterjednie az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére vagy annak reális voltára, valószínűségére, figyelemmel arra is, hogy 2007-ben a szerződés megkötésekor nem volt előre látható a forint utóbb bekövetkezett mértékű gyengülése.

- [8] Rögzítette, hogy a 6/2013. PJE határozat 2. pontjában foglaltak szerint a deviza alapú szerződéses konstrukció esetén nincs olyan egyensúly-eltolódás, amely az ilyen szerződés tisztességtelenség miatti érvénytelenségét okozná, mivel az árfolyamkockázatot telepítő szerződéses rendelkezések tisztességtelensége még abban az esetben sem állapítható meg, ha az árfolyamkockázatra adott tájékoztatás nem volt világos és érthető.
- [9] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest az alperes részére 50.000 forint ügyvédi munkadíj, valamint az állam javára 119.678 forint feljegyzett illeték megfizetésére.
- [10] Tényként állapította meg, hogy az alperes jogelődje 2007. január 2-án hitelkalkulációt követően a felperessel **20.....ZZ** szerződésszámon hitel- és opciós szerződést kötött 2.238.000 forint kölcsön nyújtására, 120 havi futamidőre, svájci frank devizanem, 9,57% induló ügyleti kamat meghatározásával. A szerződés 7. pontjában rögzítették, hogy a törlesztőrészletek, a kölcsön ügyleti kamatlába, az árfolyamkülönbsétek ügyleti kamatlába és az induló THM az alperes jogelődjének általános szerződési feltételeiben meghatározott módon változhat, amit az adós az okirat aláírásával, az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatásként tudomásul vesz. A szerződés 8. pontjában az adós a finanszírozásból eredő fizetési kötelezettségei teljesítése biztosítékként 5 éves időtartamra az alperes jogelődje javára vételi jogot engedett, mely a szerződésből eredő fizetési kötelezettségek maradéktalan teljesítését követően szűnik meg, ezért a felperes a vételi jog meghosszabbítására volt köteles a szerződés hatályának megfelelően.
- [11] A szerződés 10. pontja az üzletszabályzatot és az általános szerződési feltételeket a szerződés elválaszthatatlan részévé tette, valamint rögzítette az elfogadó nyilatkozatban foglaltak elolvasását, megértését és jóváhagyását, továbbá az adós kijelentését, miszerint a hitel esetleges árfolyamkockázatáról szóló tájékoztatást megértette és tudomásul vette.
- [12] A hitelszerződéshez kapcsolódó általános szerződési feltételek 4.1.1. pontja a hitel összegének devizában való meghatározására, forintban történő folyósítására, és a visszafizetésére vonatkozó szerződéses tartalmat rögzíti. A 4.1.2. pont a deviza alapú hitel forintban kifejezett összegének meghatározási feltételeit, míg a 4.1.3. pont a törlesztőrészletek összegének kiszámítására vonatkozó képletet és annak magyarázatát tartalmazza. A 4.1.4. pont a számítási módszerre vonatkozó rendelkezéseket és az ahhoz fűzött magyarázatot rögzíti, ahol az a_k deviza eladási árfolyamot, míg az a_o a bázis devizaárfolyamot jelenti. E pont utalást tartalmaz az árfolyamkülönbsétre akként, hogy a keletkező árfolyamkülönbségeket a futamidő alatt halmozottan tartja nyilván a pénzügyintézet, és az ott meghatározott képlet szerint számítja ki. Az ügyleti kamatláb és a törlesztőrészletek változására vonatkozó 4.3. ponton belül a 4.3.1. pont a CHF LIBOR mindenkori értékének meghatározását, a 4.3.2. pont az ügyleti kamatláb és az árfolyamkülönbsétek ügyleti kamatlába újrahatózódásának időpontját, míg a 4.3.3. pont az ügyleti kamatláb változása esetén a törlesztőrészletek automatikus változását rögzíti. A 4.3.4. pont arra utal, hogy az ügyleti kamatláb megváltozása esetén változhat a törlesztőrészlet tőketartalma, ezzel szemben a még esedékessé nem vált tőketartozás teljes összege nem.
- [13] Az általános szerződési feltételek 12.1. pontja szabályozza a szerződés alapján fennálló tartozás fedezetéül nyújtandó biztosítékot. E szerint a 12.2.2. pont értelmében az alperes jogelődje a vételi jog hatálya alatt a gépjármű törzskönyvét letétként tartja birtokában. A vételi jog a 12.2.6. pont szerint akkor szűnik meg, ha a felperes a hitelszerződésben meghatározott valamennyi fizetési kötelezettségének eleget tett.

- [14] A felek a hitel- és opciós szerződést 2010. március 12-én módosították.
- [15] A jogi indokolás körében az elsőfokú bíróság kitért arra, hogy az alperes permegszüntetés iránti kérelme alaptalan, mivel a felperes a jogkövetkezményt közölte, helyességének megítélése pedig az ügy érdemét érintő kérdés.
- [16] Az r.Ptk. 205. §-ára utalva megállapította, hogy a felek között az egyedi megállapodásban foglalt és a felek által aláírt és megismert tartalommal jött létre a fogyasztói szerződés. A felperes írásba foglalt nyilatkozatával elismerte, hogy az általános szerződési feltételeket megismerte és elfogadta, így azok az r.Ptk. 205/B. §-a szerint a jogviszony részévé váltak.
- [17] A tisztességtelenségi keresetet a szerződéskötés időpontjában hatályos r.Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdései alapján vizsgálta. Tekintettel arra, hogy a szerződéskötés időpontjában a Tanács 93/13/EGK irányelve nem került még átültetésre, ezért az r.Ptk. 209. § (4) bekezdésére figyelemmel az irányelv közvetlen alkalmazásával csak akkor állapítható meg az árfolyamkockázat tisztességtelensége, hogyha a rendelkezések nem világosak, nem érthetők.
- [18] A szerződés 7. pontjának vizsgálata során arra az álláspontra jutott, hogy az az árfolyamkülönbségek ügyleti kamatlába és az induló THM változására vonatkozó kitétele miatt az árfolyamkockázat feltárására is utal. A felperesnek, mint általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztónak önmagában a kockázatteltárás nevesítéséből meg kellett értenie az árfolyamkockázatot, a változás feltételeit pedig az általános szerződési feltételek tartalmazzák. Az átlagfogyasztótól elvárható, hogy amennyiben a figyelmeztetés tartalmát nem érti, kérjen felvilágosítást, amennyiben pedig a tájékoztatást elégségesnek tartja, akkor ezzel annak a megfelelésségét is elismeri.
- [19] A szerződés 7. pontja mellett az általános szerződési feltételek 4.1.1.-4.1.3., 4.1.4. és 4.3. pontjai együttes értelmezésével megállapította, hogy az adós számára a kockázat mibenléte, a törlesztőrészekre gyakorolt hatása egyértelműen felismerhető. A 4.1.1. pont alapján érthető volt, hogy a kölcsön összegét forintban kapja, azt azonban svájci frankban tartják nyilván. A 4.1.2. pontból tisztában kellett lennie azzal, hogy deviza vételi árfolyam mellett számíttják át a devizában nyilvántartott összeget. A 4.1.3. pont alapján fel kellett ismernie a felperesnek, hogy a folyósított kölcsön kamattal növelt összegét köteles megfizetni. A közölt képletek alapján meg kellett értenie az árfolyamjegyzéssel kapcsolatos rendelkezésekre is figyelemmel az árfolyamváltozás törlesztőrészekre gyakorolt hatásmechanizmusát. A 4.3.b) pont alapján tisztában kellett lennie azzal, hogy az ügyleti kamat változása a törlesztőrészekre is kihat, mely a kamatlábbal és a CHF LIBOR érték különbségével egyenlő.
- [20] Ebből fel kellett ismernie, hogy a kölcsön visszafizetéséhez ténylegesen milyen összeg szükséges. Értennie kellett, hogy az árfolyamváltozás a tartozását és a törlesztőrészlet összegét növelheti vagy csökkentheti, tényleges változás esetén a növekedésben realizálódó kockázatot a fogyasztó egészében és korlátlanul viseli. Mindez nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthető volt, ezért megfelelt az r.Hpt. 203. § (6), (7) bekezdéseiben foglalt követelménynek, mivel értékelni tudta a feltételeknek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeit is. Az alperesnek a változást kiváltó okokat azonban nem kellett feltárnia.
- [21] A 7. pontba foglalt elismerés egyúttal figyelemfelhívás is, melyre tekintettel a világos és érthető szerződéses rendelkezések tisztességtelenségét nem látta megállapíthatónak.

- [22] A törzskönyv kiadása iránti kereseti kérelmet elutasította arra tekintettel, hogy az alperes a törzskönyvet a felperes részére már kiadta.
- [23] Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen az r.Pp. 253. § (3) bekezdése alapján a szerződés érvénytelenségének megállapítása mellett az ítélet megváltoztatását és a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát, másodlagosan jogszabálysértésre hivatkozással az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte. Kifogásolta az ítélet azon megállapítását, hogy az általános szerződési feltételek hivatkozott pontjai a 2/2014. PJE határozatban, az r.Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében és a C-51/17. EUB ítéletben rögzített tartalmú kockázattelátoló nyilatkozatnak megfelelnének, arra is tekintettel, hogy a mozaikszerűen elhelyezkedő feltételekből a fogyasztónak kellene kiválogatni a fizetési terheire vonatkozó feltételeket.
- [24] Hivatkozott arra, hogy a kockázattelátoló vizsgálata során a bíróságnak az Európai Unió Bírósága kötelező érvényű ítéleteiben rögzítettek és a Kúria 2/2014. PJE határozat 1. pontjában foglaltakra figyelemmel kell lennie, így a kockázattelátoló nyilatkozat hiánya a szerződés érvénytelenségét eredményezi. Ennek alátámasztásaként a Fővárosi Ítéltábla, a Győri Ítéltábla egyedi ügyekben hozott ítéleteit hívta fel, és utalt a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-i állásfoglalásában foglaltakra is.
- [25] A C-51/17. EUB ítélet által felállított követelményrendszer szerint a tájékoztatásnak ki kell terjednie a nemzeti fizetőeszköz leértékelődésének lehetőségére és annak törlesztőrészletekre gyakorolt hatására (74. pont), az árfolyamkockázat gazdasági hatására (75. pont). A tájékoztatást a fogyasztónak kellő időben kell megkapnia, hogy annak következményeit felmérhesse (76. pont), és nemcsak alaki és nyelvtani szempontból kell érthetőnek lennie, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is ahhoz, hogy az adós értékelni tudja egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeit (78. pont). Az egyedi szerződés 7. pontja és az ÁSZF hivatkozott pontjai a fenti követelménynek nem felelnek meg, ebből következően a kockázat megfelelő értékelésére sem volt a felperesnek lehetősége.
- [26] Kifogásolta a felperes azt is, hogy az elsőfokú bíróság az r.Pp. 164. § (1) bekezdése körében helytelenül a felperes kötelezettségévé tette a nem megfelelő tájékoztatás bizonyítását.
- [27] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az érdemben helyes elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. A kölcsönszerződési 7. és 10. pontjai, továbbá az ÁSZF 4.1.1., 4.1.2., 4.1.3., 4.1.4., 4.3., 4.3.1., 4.3.2., 4.3.3., 4.3.4., 4.4.2. és 4.5.3. pontjaiból egyértelműen kitűnik a tartozás devizában meghatározottsága mellett, hogy a futamidő alatt végig a svájci frankhoz viszonyított mindenkor árfolyam figyelembevételével számított törlesztőrészletet kell fizetni. Az árfolyamváltozás nem a felektől függő körülmény, mely reálisan bekövetkezhet, az árfolyamváltozás kockázatát pedig a forintHITELEKNÉL kedvezőbb kamatmérték ellenében vállalta a felperes.
- [28] Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatással kapcsolatos feltételek nem voltak egyedileg megtárgyaltak, ugyanakkor az általános szerződési gyakorlattól nem tértek el, ezért a szerződés részévé váltak tekintettel arra, hogy annak megismerését az alperes lehetővé tette, elfogadását pedig a felperes az ÁSZF aláírásával igazolta.
- [29] A 7. és 10. pontok rögzítik, hogy az adós megértette és tudomásul vette az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást, mely egyúttal azt is jelenti, hogy az alperes ezen okirattal bizonyította, hogy az

árfolyamkockázatra felhívta az adós figyelmét. A 7. pontban szereplő tájékoztatás és annak elfogadása az EUB C-26/13., C-51/17., C-118/17., C-38/17. és C-415/11. számú döntésekben előírtaknak, valamint a 2/2014. PJE határozatban foglaltaknak megfelelt.

- [30] Az ÁSZF rendelkezések az árfolyamváltozás mechanizmusát átláthatóan, matematikai módon levezethetően tartalmazzák. A világos és érthető tájékoztatásból fakadóan a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezések tisztességtelensége pedig az irányelv 4. cikk (2) bekezdése értelmében nem vizsgálhatók.
- [31] Az érvénytelenség azért sem állapítható meg, mert a deviza alapúság nem teremt egyensúlytalanságot a felek jogviszonyában a 6/2013. PJE határozat 2. pontjából következően, mert a kedvezőbb kamatmérték ellenében köteles az adós az árfolyamkockázatot viselni. A kölcsönszerződés egyetlen rendelkezése sem tartalmazta, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy kedvezőtlen alakulásának felső határa lenne, erre tekintettel a tisztességtelenségük nem állapítható meg.
- [32] Álláspontja szerint meg kell különböztetni a szerződés alapvető szolgáltatását meghatározó, másrészt a valuta átszámítási mechanizmust szabályozó feltételeket. A járulékos jellegű, főtárgynak nem minősülő feltételből önmagában is következik bizonyos mértékű árfolyam kockázat viselési kötelezettség, amely a havi törlesztőrészeket kisebb-nagyobb mértékű emelkedésében jelentkezik. Ebből az következik, hogy az r.Ptk. 209. §-a szerint kizárólag a szerződésből eredő jogokat, kötelezettségeket megállapító szűkítő vagy bővítő feltételek lehetnek tisztességtelenek. A szerződés egyedi részének 7. és 10. pontja azonban nem ilyen, mivel a 7. pont csupán az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás tudomásulvételére vonatkozó kötelezettségvállalásról szól, a 10. pont pedig az ÁSZF átvételét igazolja. Az általános szerződési feltételekben rögzített képletek tisztességtelensége nem állapítható meg és nem vizsgálható. Ebből következően a szerződésben nincs olyan egyértelmű rendelkezés, amely a felperest terhelő árfolyamkockázat mértékét meghatározná. Ha nem egyértelmű a kockázat meghatározása, az r.Ptk. 207. § (2) bekezdéséből nem a szerződéses rendelkezés érvénytelensége, hanem a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezés alkalmazása következik.
- [33] A tisztességtelenség megállapításához nem elegendő, hogy a feltétel nem világos, nem érthető, hanem az is szükséges, hogy a fogyasztó hátrányára egyensúlytalanságot okozzon. Ilyen egyensúlytalanság azonban nem áll fenn, mivel a fogyasztó a deviza alapú szerződési konstrukciót a forint kölcsönhöz képest kedvezőbb kamat miatt választotta, amely az egyensúlytalanságot kiküszöböli.
- [34] A fellebbezés nem érintette az elsőfokú ítéletnek a törzskönyv kiadására irányuló keresetet elutasító rendelkezését, ezért az fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az r.Pp. 228. § (4) bekezdése alapján.
- [35] A fellebbezés alapos.
- [36] Az elsőfokú bíróság a tényállást a perbeli jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta és azt helyesen rögzítette, abból azonban a releváns jogszabályok értelmezése során megalapozatlanul jutott arra a következtetésre, hogy az alperes az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, mert az üzletszabályzatban rögzített matematikai képletek alkalmasak a megfelelő tájékoztatás nyújtására.

- [37] Az ítélet tábla megítélése szerint az alperes a kölcsönszerződés és annak részét képező általános szerződési feltételek hivatkozott rendelkezéseivel az r.Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése szerinti kockázatfeltárási kötelezettségének nem tett eleget, és azok a Kúria 2/2014. PJE határozatában megfogalmazott követelményeknek sem felelnek meg.
- [38] Önmagában az a körülmény, hogy egy képlet értelmezhető és érthető, az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás körében nem elegendő. Az alperes fellebbezési ellenkérelmében és az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltaktól eltérően nem a fogyasztónak kell a szerződésben fel nem tárt árfolyamkockázatnak utánajárni, hanem a pénzintézetnek kell a tájékoztatással, figyelemfelhívó jelleggel előljárnia, rámutatva a kockázatra nemcsak nyelvtanilag, alakilag érthető módon, hanem tartalmában is részletesen kifejtve, hogy mit jelent az adott kölcsönszerződés egyes feltételeire nézve az, hogy a forint árfolyama a svájci frankhoz képest a folyósításkori árfolyamtól eltérhet, illetve gyengülhet.
- [39] A kölcsönszerződés 7. és 10. pontja tartalmában is hiányos és funkciója betöltésére sem alkalmas. Ezek, valamint ezen keresztül az általános szerződési feltételben rögzített pontok legfeljebb arra voltak alkalmasak, hogy a fogyasztó felismerje, hogy a kölcsönszerződésnek árfolyamkockázata van, az árfolyamkockázat hatásait ő viseli, de a kockázat mibenlétére, tartalmára, annak valós voltára, súlyára, a lerovó pénznemnek a kirovó pénznemhez képest történő leértékelődésének a törlesztőrészletekre való kihatására következtetés nem vonható le. Az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás pedig nem felel meg a tisztességes tájékoztatással szembeni elvárásoknak, ha az kizárólag az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését tartalmazza (BH2020. 151).
- [40] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében alaptalanul állította, hogy a kölcsönszerződés 7. pontja, és az általános szerződési feltételek 4.1.1. - 4.1.3 és 4.1.4. pontjai, 4.3. pontja és alpontjai, valamint a további hivatkozott pontok, mint árfolyamkockázati tájékoztató megfelel az r.Hpt. szerződéskötéskor hatályos 203. § (6) és (7), bekezdéseiben foglaltaknak. A kölcsönszerződés 4.1.3. pontja a törlesztőrészlet összegének meghatározására ad rövid szöveges tájékoztatást és egy képletet a képlet tagjainak magyarázatával, míg a 4.1.4. pont a deviza alapú hitel esetén a törlesztőrészletek számítási módszerét tartalmazza szintén képlet formájában. A 4.1.4. pontban található képlet magyarázatánál valóban megjelenik az árfolyam kifejezés, a 4.3. pont pedig az ügyleti kamatláb és a törlesztőrészletek változása körében tartalmaz rövid tájékoztatást a svájci frank devizanemű hitelszerződés ügyleti kamatláb változására vonatkozóan. Azonban e rendelkezésekből és az ÁSZF további, alperes által kiemelt feltételeiből csupán áttételesen lehet következtetni arra, hogy a törlesztőrészletre hatással van a devizaárfolyam.
- [41] Ezzel szemben sem a törlesztőrészlet számításának képlete, sem a tőketartozás képlete árfolyam tagot nem tartalmaz, így ezen képleteken keresztül egyáltalán nem követhető, hogy az árfolyamnak, és erre figyelemmel az árfolyamváltozásnak van-e és milyen hatása a törlesztőrészletekre. A fogyasztónak az egyes képletekből azokat egymáshoz viszonyítva és összehasonlítva kellene kikövetkeztetni a fennálló árfolyamkockázatot. Az egyes képletek tagokból állnak, amely tájékoztatási forma nem felel meg a Kúria és Európai Unió Bírósága (C-51/17., C-186/16.) ítélkezési gyakorlata által kidolgozott elvárásoknak.
- [42] A tájékoztatás figyelemfelhívó jellege is teljesen hiányzik, a kockázatra több szerződéses pont együttes értelmezése útján kellene a fogyasztónak rájönnie. Nem világos, nem érthető a deviza alapú szerződés általános szerződési feltételeinek a fogyasztó fizetési kötelezettségét szabályozó kikötése, ha az árfolyamkockázat viselése az árfolyamkockázat mibenlétére, fizetési kötelezettségeire

gyakorolt hatására, a kockázatviselés mértékére vonatkozó tájékoztatás hiányában csak kikövetkeztethető az általános szerződési feltételek több különböző helyen, nem áttekinthető szerkezetben szereplő rendelkezéseinek egybevetése és együttes értelmezése alapján [BH 2020. 45 III. pontja].

- [43] Ebből következően az árfolyamkockázat mibenléte, törlesztőrészletekre gyakorolt hatása nem volt világos, és nem volt érthető a fogyasztó számára.
- [44] Az Irányelv 4. cikk (2) bekezdése és az azt átültető r.Ptk. 209. § (5) bekezdése értelmében a feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik a szerződés elsődleges tárgyának meghatározására, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek. Az alperes helyesen utalt arra, hogy a kölcsönszerződés elsődleges tárgya körébe vonható, devizához kötöttség, mely magában foglalja a devizakockázatot, a főszolgáltatás körébe tartozó, a szerződés jellegadó sajátossága, melyből következően főszabályként annak tisztességtelensége nem vizsgálható. Az alperes azonban a fentiek szerint az r.Hpt. 203. § (6), (7) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget, melyből következően a világos és érthető követelmény teljesülése nem állapítható meg, azaz a nem világos és nem érthető szerződési rendelkezések tisztességtelen jellege vizsgálható az Irányelv 3. cikk (1) bekezdésére tekintettel is.
- [45] A kétlépcsős vizsgálat második eleme annak vizsgálata, hogy az általános szerződési rendelkezések a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével a szerződés megkötésének időpontjában a jogok és kötelezettségek egyensúlyát egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapították-e meg az r.Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint. A szerződés megkötésének időpontjában a devizakockázat adósra hárítása ellentételezése az alperes által meghatározott kedvezőbb kamatmérték volt, mely az alperes szerint az egyensúlyt biztosította. A teljes futamidőre kiterjedő árfolyamkockázat adósra történő telepítése a devizaárfolyam kockázat feltárásának hiányában azonban olyan súlyú következmény, amit a szerződéskötéskor az adós nem tudott mérlegelni, valós tájékoztatás hiányában nem látta át a felajánlott kedvező kamatmértékkel szemben az általa vállalt devizaárfolyam változásból eredő fizetési kötelezettsége mértékét. Önmagában a kedvezőbb kamatmérték az alperes érvelésével szemben egyébként nem ellensúlyozta a felperesi oldalon a szerződés teljes időtartalma alatt esetlegesen jelentkező árfolyamváltozásból eredő többletfizetési kötelezettséget. A felperes a kedvezőbb kamatmérték miatt kötötte meg a deviza alapú kölcsönszerződést anélkül, hogy a tájékoztatás hiányában tisztában lett volna az árfolyamkockázat valódi mibenlétével és annak törlesztőrészletekre, így fizetési kötelezettségére gyakorolt hatásával.
- [46] Az egyensúlytalanságot pont az okozza, hogy a devizaárfolyam kockázat adósra telepítése magában hordozza annak a lehetőségét, hogy a szerződéskötéskori kedvezőbb kamatmértékhez képest az árfolyamkockázatból eredő, az adóst terhelő árfolyamkülönbözet olyan mértékben emelkedik, ami már a kezdeti egyensúlyt megbontja.
- [47] Mindez a szerződés megkötése időpontjában a szerződésből eredő jogok és kötelezettségek egyensúlyát a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a felperes hátrányára állapította meg, mely a szerződési feltételek tisztességtelenségéből eredő érvénytelenséget okozza.
- [48] Nem értett egyet az ítélőtábla az alperes azon érvelésével, hogy a szerződés egyedi részének 7. és 10. pontjai tisztességtelensége nem vizsgálható, mivel abból jogok és kötelezettségek nem keletkeznek. Ezzel szemben a hivatkozott pontok az árfolyamkockázat telepítésére vonatkozó

rendelkezéseket tartalmaznak azzal, hogy annak fogyasztó általi megértését, vállalását és viselését az üzletszabályzat rendelkezéseire is utalással rögzítik. Ebből következően a feltételek az árfolyamkockázattal kapcsolatos jogokra és kötelezettségekre kihatással vannak, ezért az árfolyamkockázati tájékoztató megfelelése körében az árfolyamkockázatot fogyasztóra telepítő rendelkezés tisztességtelensége szempontjából vizsgálható.

- [49] A nem megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatásnak nem az r.Ptk. 207. § (2) bekezdése szerinti következménye van, miszerint a fogyasztóra kedvezőbb értelmezést kell alkalmazni, hanem - mint ahogy a 2/2014. PJE határozat 3. pontja is rögzíti - amennyiben a pénzintézet az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül úgy telepíti a fogyasztóra, hogy azzal kapcsolatos tájékoztatást nem közöl, ez a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezi.
- [50] A felperes fellebbezési kérelmében rögzített, az elsőfokú bíróság bizonyítási teherrel kapcsolatos kifogásait az ítéletábra annyiban osztotta, hogy bár az elsőfokú bíróság a bizonyítási terhet nem fordította meg, azonban a tájékoztatása nem volt kellően pontos, tekintettel arra, hogy a felperesnek nem a hiányos, alkalmatlan tájékoztatást kellett bizonyítania, hanem amennyiben az alperes a tájékoztatás jogszabálynak megfelelő megtörténtét bizonyította, úgy felperesnek kellett bizonyítania, hogy az adott tájékoztatással szemben attól eltérő, más tartalmú tájékoztatást kapott. Erre a perbeli esetben azonban nem merült fel adat.
- [51] Az elsőfokú bíróság a fentiek értelmében megalapozatlanul jutott arra a következtetésre, hogy a tájékoztatás megfelelő volt, ezért az ítéletábra az elsőfokú bíróságtól eltérően megállapította, hogy a szerződés nem tesz eleget az árfolyamkockázat telepítése és viselése tekintetében a világosság és érthetőség követelményének, mely a szerződési feltételek tisztességtelenségét eredményezi az r.Ptk. 209. § (1) és 209/A. § (2) bekezdései alapján. Az árfolyamkockázat a kölcsönszerződésnek a főszolgáltatással szemben teljesítendő felperesi ellenszolgáltatás mértékét alapvetően befolyásoló eleme, a szerződés jellegadó sajátossága, melynek tisztességtelensége a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezi az r.Ptk. 239. § (2) bekezdése szerint.
- [52] A keresettel érvényesített jog fennállása (érvénytelenség) elkülöníthető volt a követelés összegétől, ezért az ítéletábra az r.Pp. 213. § (3) bekezdésére figyelemmel az r.Pp. 253. § (2) bekezdése alapján közbenső ítélettel a szerződés érvénytelenségét állapította meg.
- [53] A folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróságnak a Kúria ún. devizahiteles érvénytelenségi perek jogalkalmazási gyakorlatát vizsgáló Konzultációs Testülete által 2019. június 19-én elfogadott állásfoglalás szerint kell az elszámolást lefolytatnia. A jogkövetkezmény levonásával gondoskodnia kell az eredetileg egyenértékű szolgáltatások értékegyensúlyának fenntartásáról [1/2010. (VI. 28.) PK vélemény].
- [54] A felperes fellebbezése eredményre vezetett, melynek figyelembevételével a felek másodfokú perkölségét az ítéletábra a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II.3. pontja és az r.Pp. 252. § (4) bekezdése alapján a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányosan a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdésének alkalmazásával csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak az eljárást befejező határozatban kell döntenie az általános szabályok szerint.

, 2021. február 10.

. Buglyó Gabriella s.k.

a tanács elnöke

. Szunyogh Zsófia s.k.
előadó bíró

. Csonka Balázs s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: